

# Suonenjoen kaupungin lausunto maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämiseen

Kaupunginhallitus 01.07.2024 § 172  
208/08.00.00/2024

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Siten ohjeella pyritään varmistamaan yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa.

Liikenneympäristöön sopivat nopeusrajoitukset vaikuttavat eniten moottoriajoneuvoilla liikkuvien matka-aikoihin ja liikenneturvallisuuteen, mutta myös suojattomien liikkujien, kuten kävelen tai pyörällä liikkuvien, kokemaan turvallisuuden tunteeseen. Liikenneturvallisuusstrategian mukaan Suomella on tavoitteena liikenneturvallisuuden nollavisio vuoteen 2050 mennessä eli 0 kuolemaa liikenteessä. Päivitettävän ohjeen muutokset ovat askel kohti tätä visiota.

Ohjeen päivittäminen ja Ruotsissa käytössä olevan 100 km/h nopeuskriteerin tarkastelu on kirjattu kansallisen liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteeksi ja Väyläviraston vastuulle.

Ohjetyössä on keskitytty liikenneturvallisuusstrategian toimeksiannon mukaisesti 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska sillä nopeudella on valtakunnallisesti suuri vaikutus sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen.

Ohjeessa esitettyjen kriteerien perusteella valtakunnallisesti nopeusrajoitus laskisi 100 km/h:sta 80 km/h:aan noin 1800 kilometrillä. Tämä on 4,5 % siitä tieverkosta, joka ei ole yleisrajoituksen piirissä. Muutos kohdistuu teihin, joilla onnettomuusriski on kohonnut. Näitä teitä ovat vähäliikenteiset maantiet ja vilkasliikenteiset tiejaksot, joilla kohtaamisonnettomuusriski on kohonnut.

Muutokset jakautuvat maantieteellisesti tasaisesti ympäri Suomea, mutta kohdistuvat kilometrimäärällisesti eniten Lappiin, Pohjois-Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle johtuen näiden alueiden maanteiden kapeudesta ja käytäntöjen yhtenäistämisestä. Suurimmat vaikutukset liikennesuoritteen näkökulmasta kohdistuvat kuitenkin vilkkaimmille teille. Vaikutukset maakuntakeskuksien saavutettavuuteen ovat pienet, suuri osa tienkäyttäjistä saavuttaa lähimmän maakuntakeskuksen edelleen alle tunnissa. Matka-aikaa muutos lisäisi kaupunkien välillä kahdesta viiteen minuuttia.

Liikenneturvallisuushyötyinä muutos tarkoittaa 14,1 miljoonaa euron lisäsäästöä onnettomuuskustannuksina. Arvioitu kuolemien (3,8) ja vakavien loukkaantumisten (3,4) vuotuinen vähenemä on yhteensä noin 7. Aikavaikutuksina muutos tarkoittaa 12,5 miljoonan euron lisäkustannuksia.

Polttoainekustannuksina muutos tuo lisäsäästöä 4,1 miljoonaa euroa ja hiilidioksidipäästösäästöjä 0,4 miljoonaa euroa.

Liikenneturvallisuushyödyt ovat siis aikakustannusmenetyksiä suuremmat. Kokonaisuudessaan positiivinen kustannusvaikutus on 6,1 miljoonaa euroa.

Väylävirasto pyytää lausuntoja päivitettävän maanteiden nopeusrajoitusohjeen vaikutuksista, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia liikenneturvallisuuteen ja nopeusrajoitusten vaikutuksiin. Asiaa pyydetään tarkastelemaan seuraavien kysymysten kautta.

Väylävirasto pyytää lausuntoanne erityisesti seuraavista asioista:

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintanne (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?
2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?
3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?
4. Muita huomioitasi, mitä?

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.7.2024. Väylävirasto pyytää toimittamaan lausunnot Lausuntopalvelun kautta, [www.lausuntopalvelu.fi](http://www.lausuntopalvelu.fi).

Linkki aineistoon:

<https://vayla.fi/vaylista/tieverkko/turvallisuus/nopeusrajoitusohjeen-paivitys>

Liitteenä lausuntoaineisto, Maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että Suonenjoen kaupunki päättää antaa seuraavan lausunnon maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämiseen. Lausunto pohjautuu Pro Ysitie ry:n valmistelemaan lausuntoon koko yhdysvälin osalta.

Suonenjoen kaupunki sijaitsee valtatie 9 varrella. Valtatie 9 on yksi vilkkaimmin liikennöidyistä poikittaisista pääväylistä Suomessa. Tie kulkee halki koko Suomen ja on myös erittäin tärkeä viennin väylä sisämaasta Eurooppaan. Sisämaan rahtiliikenne Länsi-Suomen kansainvälisiin satamiin kulkee nimenomaan valtatie 9 kautta. Valtatiellä 9 kulkee runsaasti raskasta liikennettä. Koska liikenne ruuhkautuu tiellä jo nyt, eikä turvallisia ohitusmahdollisuuksia ole, olisi nopeusrajoituksen pudottaminen niin liikenneturvallisuutta, liikenteen sujuvuutta kuin sen toimivuutta entisestään heikentävä tekijä. Turvallisuus tulisi entisestään heikkenemään, kun riskinotto lisääntyisi ja ohitettavat liikenne jonot olisivat aiempaa pidempiä. Väyläviraston esitetty laskennallinen matka-ajan lisäysarvio ei ole todellisuudessa realistinen, eikä huomioi pidentyvien jonojen tosiasiallista hidastavaa vaikutusta.

Esitettyssä aineistossa ei ole arvioitu aluekehitys-, kansantalous- eikä elinvoimavaikutuksia, vaikka ne ovat saavutettavuuden näkökulmasta olennaiset. Työssäkäyntiliikenne kuntien välillä hankaloituu, mikäli nopeusrajoituksia pudotetaan pääväylätasoiselta valtatie 9:ltä.

Kävelyn ja pyöräilyn näkökulmasta valtatie 9 ongelma ei ole

nopeusrajoitukset vaan puuttuvat turvalliset tien ylitysmahdollisuudet sekä huonokuntoiset piennaralueet. Nopeusrajoitusten pudottamisen aiheuttamat pidentyvät jonot heikentäisivät ylitysturvallisuutta entisestään.

Nopeusrajoitusten pudottaminen pääväylätasoisilla teillä ei automaattisesti tarkoita liikenneturvallisuuden parantamista. Väyläviraston esittelemien vertailujen pohjalta on todettu, että 80 km/h rajoituksilla onnettomuuksia tapahtuu enemmän kuin 100 km/h rajoituksilla. Toki onnettomuudet ovat usein vakavampia 100 km/h rajoituksilla.

Nopeusrajoitusten pudottaminen ei toimi säästökeinona valtion tienpidon kustannuksissa, päinvastoin. Korjausvelan aikataulutettu, suunnitelmallinen hoitaminen on ainoa mahdollisuus varmistaa yhdenmukainen toimiva, turvallinen ja kestävä liikenne maan pääväylillä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman ja valtatie 9 kehittämisen tavoitteet ja => arvio nopeusrajoitusten muutosten vaikutuksista niihin:

- Valtatie 9 tunnistaminen huoltovarmuuskriittiseksi pääväyläksi
  - o => heikentävä vaikutus
- Liikenneturvallisuus: Liikenneonnettomuuksien vähentäminen
  - o => liikenneonnettomuusriskin kasvu uhkana
- Matka-aika: Pitkämatkaisen liikenteen ja kuljetusten matkanopeus on hyvä ja tasainen. Tien nopeusrajoitus on kaikkialla vähintään 80 km/h. Mahdollisimman paljon 100 km/h - jaksoja.
  - o => Matkanopeuden vaihtelut tulevat lisääntymään, letkat tulevat pitenemään ja matka-aika kasvamaan huomattavasti laskennallista arviota enemmän
- Sujuvuus: Turvallisia ohitusmahdollisuuksia on säännöllisin välein. Nopeusrajoitusvaihteluita on mahdollisimman vähän.
  - o => Nopeusrajoitusvaihtelut tulevat lisääntymään, yhdenmukaisuus pääväylätasolla ei toteudu.
- Matka-ajan ennakoitavuus: Matka-ajan ennakoitavuus on hyvä. Elinkeinoelämän kuljetusten kustannustehokkuus ja täsmällisyys mahdollistetaan.
  - o => Matka-ajat pitenevät ja ennakoitavuus heikkenee, ruuhkautuminen satamiin johtavilla väylillä lisääntyy, odotusajat rahdin liikkumiselle pitenevät.
- Paikallinen liikkuminen ja maankäyttö (sivusuunnat): Pääteiden maankäyttö tukeutuu olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja liittyy päätiehen turvallisesti ja sujuvasti. Parannetaan pitkämatkaisen joukkoliikenteen palvelutasoa ja lisätään joukkoliikenteen käytön edellytyksiä sekä juna- että linja-autoliikenteen osalta.
  - o => Liittyminen pääväylälle vaikeutuu ja jonoutuu, joukkoliikenteen palvelutaso heikkenee matka-aikojen pidentymisen ja ennakoitavuuden vaikeutumisen myötä.
- Kestävyys: Tieliikenteen kasvihuonepäästöjä vähennetään. Liikenteen melulle altistumista vähennetään. Liikenteestä aiheutuvaa pohjavesien pilaantumiskäskyä vähennetään. Tienpidon haitat maisemalle, kulttuuri- ja luonnonympäristölle vältetään.
  - o => Kasvihuonepäästöt eivät pienene nopeusrajoituksia pudottamalla, kun samanaikaisesti letkat pitenevät ja tien päällä vietetty aika pitenee. Kestävyyden kannalta tärkeämpää olisi joukkoliikenteen edellytysten edistäminen ja vähäpäästöisten liikennemuotojen ja niiden kehittämisen tukeminen. Pohjavesialueiden läpi kulkevilla tieosuuksilla pohjavesisuojausten tekeminen on ensisijaisen tärkeää.

Valtatie 9 on sekä liikennemäärillä että merkittävyydellä mitattuna keskeinen poikittainen pääväylä, että siihen kohdistuvien muutosten tulisi

liittyä yksinomaan väylän kunnostamiseen ja kehittämiseen sen koko pituudelta. Nopeusrajoitusten pudottaminen olisi huomattava askel kehityksessä taaksepäin niin turvallisuuden, toimivuuden kuin kestävyysdenkin kannalta kaikkien tienkäyttäjryhmien näkökulmasta eikä siihen siten tulisi ryhtyä.

Maanteiden korjausvelkaa ei tule hoitaa asettamalla uusia alempia nopeusrajoituksia, vaan perusväylänpidon rahoitus tulee nostaa tasolle, jolla tieverkko pystytään pitämään liikennöitävässä kunnossa nykyisellä nopeustasolla ja erityisesti pääteverkkoa ja sen liikenneturvallisuutta tulee kehittää mm. rakentamalla lisää keskikaiteellisia ohituskaistoilla varustettuja osuuksia, jotka mahdollistavat nopeustason ympärivuoden 100 km/h ja samalla ne parantavat liikenneturvallisuutta huomattavasti paremmin kuin 80 km/h nopeusrajoitusmerkin asettaminen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.